

the enterprise and maintaining efficient agrobusiness. Financial and credit activity: problems of theory and practice, vol. 2, is. 37, pp. 263– 270. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.230255>.

5. Рябуха М.С., Цицоріна А.Є. Конкуренція як категорія ринкових відносин і конкурентоспроможність як предмет наукових досліджень //Вісник ХНАУ. Серія: економіка АПК і природокористування.–Харків: ХНАУ. – 2007. – №. 6. – С. 96–100

6. Господаренко Г. М. Агрохімія: підручник, Київ: ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2018. 560 с

7. Господаренко Г. М. Удобрення сільськогосподарських культур. Київ.: ТОВ «СІК Груп Україна», 2016. 276 с.

Ілона КРАМАРЕНКО,
здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії
Державний біотехнологічний університет

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ВИРОБНИЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО АГРОБІЗНЕСУ

Економічні кризи, такі як пандемія та військові дії, можуть суттєво вплинути на сільське господарство та сільськогосподарські підприємства через ряд проблем, які вони викликають. Зниження покупної здатності населення призводить до зменшення попиту на сільськогосподарські продукти, що може вплинути на ціни та обсяги виробництва. Порушення логістики та заборони на пересування можуть перешкоджати доставці сільськогосподарської продукції на ринки, що призведе до переповнених запасів та збитків для виробників. Підвищення собівартості продукції може зробити її менш конкурентоспроможною на ринку. У таких умовах виробники повинні активно шукати стратегії, щоб протистояти цим викликам. Це може включати диверсифікацію виробництва, пошук нових ринків збуту, удосконалення виробничих процесів для зниження собівартості, використання новітніх технологій для підвищення продуктивності та якості, а також залучення фінансових інструментів для зменшення фінансового тиску. Також важливою є співпраця з урядом та місцевими органами влади для отримання підтримки та захисту від негативних наслідків кризи. Важливою частиною стратегії є також адаптація до змін у міжнародному торгівельному середовищі та забезпечення доступу до нових ринків [1-5]. Так, в Україні спостерігається різноманіття за розмірами виробництва, включаючи як великі монопольні підприємства, так і малі підприємства. Кожен з цих типів підприємств має свої переваги та виклики. Великі підприємства, завдяки своїм значним ресурсам, можуть мати переваги в економії масштабів, доступі до технологій та ринків. Однак вони також можуть бути більш уразливі до змін в економіці та регулюванні, а також до недоліків в управлінні через свою складну структуру та велику кількість працівників. З іншого боку, малі підприємства можуть бути більш гнучкими та швидше адаптуватися до змін у ринкових умовах. Вони можуть бути дуже інноваційними та швидко впроваджувати нові ідеї, оскільки вони часто мають меншу бюрократичну структуру. Однак вони можуть також стикатися з

обмеженим доступом до капіталу та ресурсів, а також з викликами, пов'язаними з низькими масштабами виробництва.

Стратегії розвитку в агробізнесі мають велике значення через нестабільність середовища та специфіку галузі. Успішність агробізнесу значною мірою залежить від того, наскільки ефективно він впроваджує свою стратегію. З урахуванням особливостей аграрного сектору, таких як залежність від природних умов, сезонність виробництва та висока ризикованість, стратегії повинні бути гнучкими та адаптованими до змін в умовах [1,7,8].

Важливо мати чітку стратегію розвитку, яка забезпечить виживання підприємства на тривалий період часу та забезпечить ефективність його діяльності. Це може включати розробку планів з розвитку нових продуктів чи ринків, вдосконалення виробничих процесів, а також управління ризиками [9].

Таким чином, поняття "стратегія розвитку" може мати різноманітні трактування, важливо мати єдиний концептуальний підхід до її розуміння в контексті агробізнесу. Це допоможе забезпечити однозначність та консистентність у прийнятті стратегічних рішень, що мають вирішальне значення для подальшого розвитку сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел:

1. Пономарьова М. С., Кривошея Є. В. Сутність змін у природі та у відкритих соціально-економічних системах їх взаємозв'язок : дис. – Харків, 2017.
2. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: підручник. 2-ге вид., доп. і перероблене. Київ : КНЕУ. 2002. 624 с
3. Прокопенко В. Ю., Кривошея Є. В. Інноваційний підхід до системного управління конкурентоспроможністю підприємницької діяльності. – 2021.
4. Пономарьова М. С., Кривошея Є. В. Економічний розвиток та оцінка конкурентоспроможності підприємств агробізнесу в умовах невизначеності бізнес-середовища. – 2021.
5. Кривошея Є. В., Крамаренко І. А. Аналіз розвитку підприємницької діяльності в Харківській області. – 2020.
6. Ломовських Л. и др. Management and organizational and economic conditions of strengthening the marketing activity of the enterprise and maintaining efficient agro business //Financial and credit activity problems of theory and practice. – 2021. – Т. 2. – №. 37. – С. 263-270.
7. Рябуха М.С. Конкуренція як категорія ринкових відносин та конкурентоспроможність як предмет наукових досліджень / М.С. Рябуха, А.Є. Цицоріна // Вісник ХНАУ. Серія: економіка АПК і природокористування. – Харків: ХНАУ 6(2007): 96-100
8. Пономарьова М.С. Шовкун Л.В., Савельєва О.М. Економічні та правові важелі підприємництва як складника ефективного розвитку агробізнесу. Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки». – 2015. – № 1. – С. 227–236.
9. Panteleiev, K. Bezverkhyi, A.Mardani, M. Ponomarova Management of a group of companies in the fields of: accounting, reporting and control // Management of enterprise development in the conditions of institutional changes and reforming of the economy. A monograph. -Odessa – Kyiv – Skudai-Johor – Olsztyn: Bookmarked Publishing & Editing, 2019. - Bibliogr. –Ілюстр. - 200 p. P. 9